



## Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 31 мај 2019 година

### Соопштение за печат

#### Позначајни движења кај останатите финансиски институции<sup>1,2</sup> (ОФИ): прв квартал на 2019 година

- **Вкупните средства на ОФИ, во првиот квартал од 2019 година, изнесуваат 110.672 милиона денари** и се зголемени за 6.395 милиони денари во однос на претходниот квартал. Анализирани според структурата, пензиските фондови и натаму имаат најголемо учество (од 63,2%) во вкупните средства на ОФИ, а по нив следуваат средствата на осигурителните друштва со учество од 21,4%.
- **Споредено на квартално и на годишно ниво, остварен е солиден раст на вкупните средства на ОФИ од 6,1%, и 16,4%, соодветно.** Растот е резултат на зголемените средства кај сите останати финансиски институции, со најголем придонес на пензиските фондови коишто зафаќаат 62,1% и 65,8% од кварталниот и годишниот раст.

Табела 1. Вкупни средства/обврски на ОФИ<sup>3</sup>

	Кв. 1 2018	Кв. 4 2018	Кв. 1 2019	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.1 2019/Кв.4 2018		Кв.1 2019/Кв.1 2018		
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%
<b>1. Останати финансиски институции</b>	<b>95.087</b>	<b>104.277</b>	<b>110.672</b>	<b>6.395</b>	<b>6,1</b>	<b>15.585</b>	<b>16,4</b>	<b>100</b>
1.1 Осигурителни друштва	21.616	22.634	23.689	1055	4,7	2.073	9,6	21,4
1.2 Пензиски фондови	59.660	65.941	69.912	3.972	6,0	10.253	17,2	63,2
1.3 Инвестициски фондови	5.997	6.401	7.135	735	11,5	1139	19,0	6,4
1.4 Други ОФИ	7.815	9.302	9.935	634	19,6	2120	74,7	9,0
1.4.1 Финансиски друштва	2.432	2.994	3.242	248	8,3	810	33,3	2,9
1.4.2 Лизинг друштва	4.149	4.967	5.287	320	6,4	1138	27,4	4,8
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1.234	1.341	1.406	66	4,9	172	14,0	1,3

Извор: НБРСМ.

<sup>1</sup> Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

<sup>2</sup> Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примена на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамки на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

[http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija\\_za\\_promeni\\_vo\\_monetarnata\\_statistika\\_mk.pdf](http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf).

<sup>3</sup> За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг (точка 1.4 од табелата).



## Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Должничките и сопственичките хартии од вредност<sup>4</sup> се најзначајни инструменти во структурата на средствата на **ОФИ**, со вкупно учество од 65,8%. Во структурата на **обврските** најзастапени се техничките резерви на осигурување<sup>5</sup> и капиталните сметки<sup>6</sup> со вкупно учество од 87,9%.

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, кв. 1 2019

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
<b>Вкупни средства</b>	<b>110.672</b>		<b>69.912</b>		<b>23.689</b>		<b>7.135</b>		<b>9.935</b>	
Валуту и депозити	21.929	19,8	10.854	15,5	6.289	26,5	3.813	53,4	972	9,8
Хартии од вредност различни од акции	48.776	44,1	38.072	54,5	8.780	37,1	1.242	17,4	682	6,9
Кредити	6.811	6,2	0	-	166	0,7	23	0,3	6.622	66,6
Акции и останат сопственички капитал	24.023	21,7	20.738	29,7	1.175	5,0	2.052	28,8	57	0,6
Технички резерви на осигурување	1.367	1,2	0	-	1.367	5,8	0	-	0	-
Финансиски деривати	1	-	0	-	0	-	1	-	0	-
Останати средства	4.814	4,3	248	0,4	4.251	17,9	4	0,1	311	3,1
Нефинансиски средства	2.952	2,7	0	-	1.661	7,0	0	-	1.291	13,0
<b>Вкупни обврски</b>	<b>110.672</b>		<b>69.912</b>		<b>23.689</b>		<b>7.135</b>		<b>9.935</b>	
Кредити	5.537	5,0	0	-	87	0,4	5	-	5.445	54,8
Технички резерви на осигурување	61.317	55,4	47.986	68,6	13.330	56,3	0	-	0	-
Останати обврски	7.868	7,1	3.731	5,3	2.532	10,7	40	0,6	1.565	15,8
Капитални сметки	35.950	32,5	18.195	26,0	7.740	32,7	7.090	99,4	2.925	29,4

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти**, повисоките вложувања на ОФИ во валути и депозити, како и вложувањата во сопственички и должнички хартии од вредност се инструментите коишто имаат најголем квартален и годишен придонес за растот на средствата на ОФИ. На страната на обврските, растот на квартална основа се објаснува со зголемувањето на останатите обврски и капиталните сметки, во услови на пад на техничките резерви на осигурување<sup>7</sup>. Растот на годишна основа, произлегува од зголемените обврски кај сите три категории.

<sup>4</sup> Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиски инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

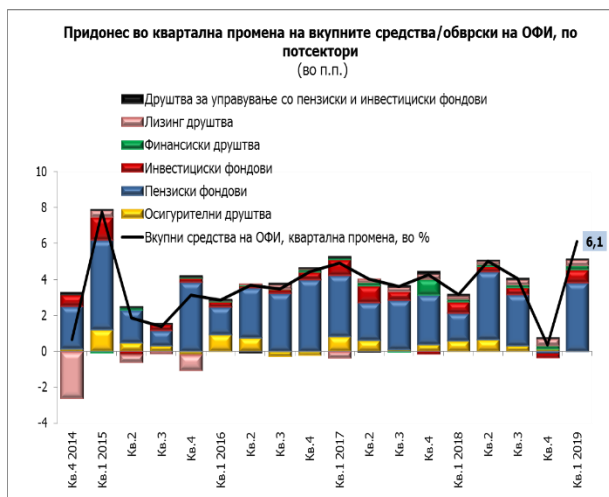
<sup>5</sup> Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животна осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

<sup>6</sup> Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

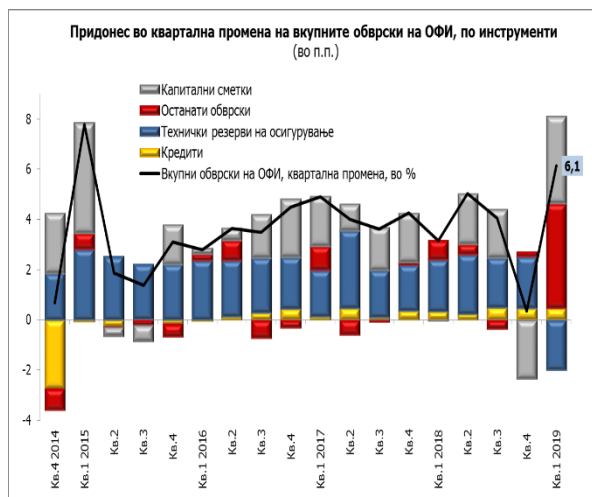
<sup>7</sup> Во првиот квартал од 2019 година, намалувањето на техничките резерви на осигурувањето на ОФИ (конкретно пензиски фондови) е резултат на промена во законската регулатива за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, при што тие се прекнижуваат во останати обврски.



## Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

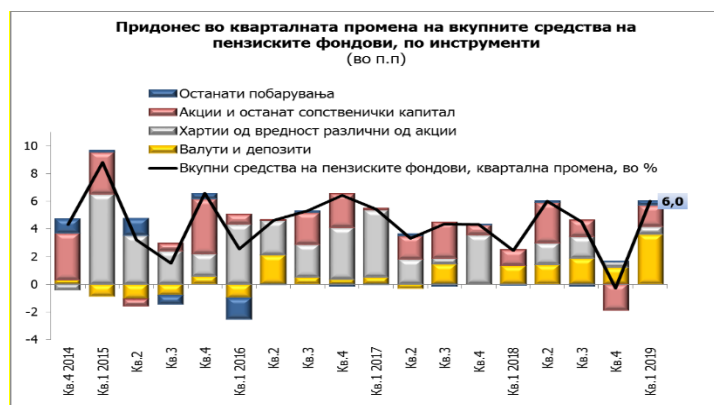


Извор: НБРСМ.



### Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- **Вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни)** во првиот квартал на 2019 година забележаа квартален раст од 6,0%. Притоа, нагорната промена во најголем дел се должи на порастот на валутите и депозитите, а дополнителен позитивен придонес имаат и сопственичките хартии од вредност. Годишната стапка на раст изнесува 17,2% и главно произлегува од валутите и депозитите, при позитивен придонес и на вложувањата во должнички и сопственички хартии од вредност. На страната на обврските, кварталниот раст произлегува од останатите обврски и капиталните сметки, при забележан пад кај техничките резерви на осигурување<sup>8</sup>, додека годишната промена се објаснува со зголемувањето кај сите категории.



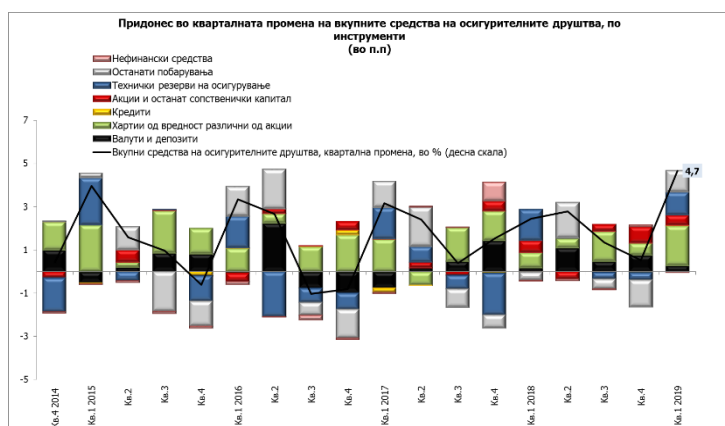
Извор: НБРСМ.

<sup>8</sup> Види претходна фуснота.



## Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на осигурителните друштва<sup>9</sup>**, во првиот квартал од годината, остварија раст од 4,7%, на квартална основа и од 9,6% на годишна основа, главно заради вложувањата во должнички хартии од вредност. Покрај хартиите од вредност, кварталниот раст е резултат на техничките резерви на осигурување и останатите побарувања, додека за годишниот раст придонесоа валутите и депозитите и сопственичките хартии од вредност. На страната на обврските, растот на квартална основа е одраз на речиси еднаквиот прираст на останатите обврски и на техничките резерви на осигурување, додека годишниот раст во најголем дел се објаснува со техничките резерви на осигурување.



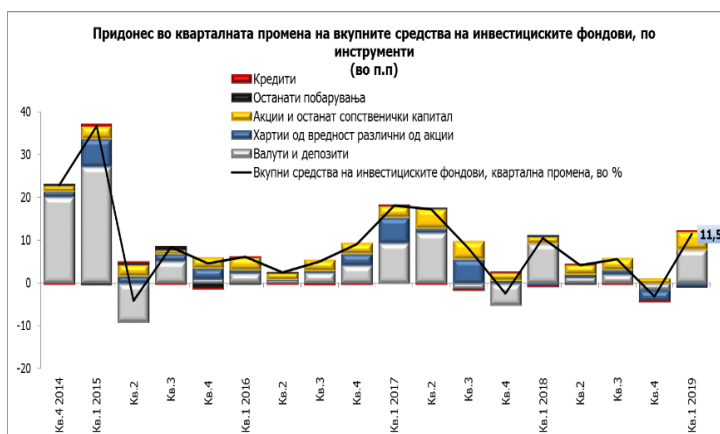
- **Вкупните средства на инвестициските фондови<sup>10</sup>**, на крајот на март 2019 година, бележат значителен квартален раст од 11,5%, а годишниот раст изнесува 19,0%. Позитивните промени на квартална и годишна основа се објаснуваат со зголемените валутите и депозитите и сопственички хартии од вредност, во услови на пад на вложувањата во должнички хартии од вредност. На страна на обврските, кварталниот и годишниот раст е резултат на зголемените капитални сметки на инвестициските фондови.

<sup>9</sup> НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

<sup>10</sup> Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени петнаесет отворени и пет приватни инвестициски фондови, при што НБРСМ ја известуваат деветнаесет фондови.

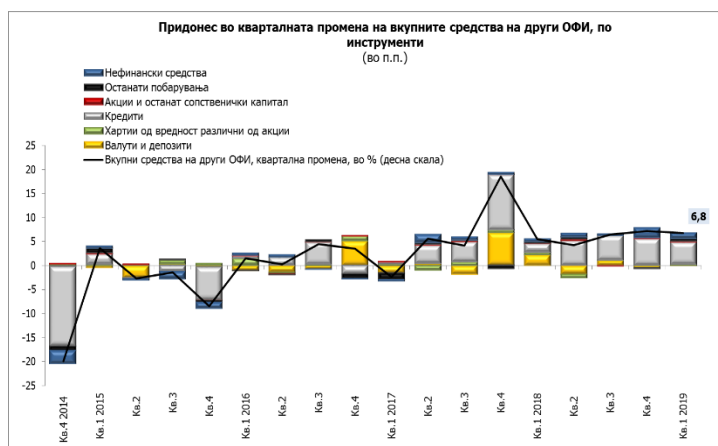


## Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика



Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на другите ОФИ<sup>11,12,13</sup>**, на крајот на март 2019 година, се повисоки на квартална и годишна основа за 6,8% и 27,1%, соодветно, како резултат на зголемената кредитна активност на финансиските и друштвата за лизинг, со што кредитите и натаму се најзастапени во структурата на средствата на другите ОФИ (учество од 66,6% од вкупните средства). Кај обврските, кварталниот и годишниот раст во најголем дел се должи на зголемените обврски врз основа на кредитите.



Извор: НБРСМ.

<sup>11</sup> Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени деветнаесет финансиски друштва и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

<sup>12</sup> Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

<sup>13</sup> Заклучно со третиот квартал на 2018 година во сериите на податоци се вклучени три нови друштва за управување со инвестициски фондови.



## Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

\*\*\*

### Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот јануари 2016 – декември 2018 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобрениот опфат и квалитет на известувањата.

### Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции <http://www.nbrm.mk/ns-newsarticle-bilansi-i-pregledi-na-finansiskite-institucii---kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

[http://www.nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija\\_monetarna\\_statistika\\_18\\_01\\_2018\\_mak.pdf](http://www.nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_statistika_18_01_2018_mak.pdf)

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки: [http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija\\_za\\_promeni\\_vo\\_monetarnata\\_statistika\\_mk.pdf](http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf)

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

[http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar\\_na\\_objavuvanje\\_podatoci.pdf](http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf)

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 30 август 2019 година (референтен пресек заклучно со вториот квартал на 2019 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: [contact.statistika@nbrm.mk](mailto:contact.statistika@nbrm.mk) или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).